

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"ב 2021-2022

שם הקורס: סמינר - חינוך לדמוקרטיה בחברה רב-תרבותית

מס' קורס: סמס' א' 12910302, סמס' ב' 12910312

שם המרצה: ד"ר אסף משולם
שעות קבלה: בתיאום מראש בבנין 72 חדר 136

יעדי ההוראה:

- א. לחשוף את המשתתפות/ים לפרשנויות שונות של "דמוקרטיה", ולתפקידו של חינוך בחברה דמוקרטית.
- ב. לבחון את הקשר בין מרכיבים שונים של המעשה החינוכי: תכניות הלימוד, הפדגוגיה, הערכה, מבנה וארגון ביה"ס ובין חינוך, תוך התמקדות בהבחנות בין חינוך דמוקרטי ו-חינוך לדמוקרטיה.
- ג. להתנסות במיני-מחקר אודות חינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה במסגרת חינוכית מסוימת או אודות מרכיבים מסוימים מתוכה (תכנית לימודים, פדגוגיה וכו').

פרשיות לימודים:

במהלך הסמינר נשלב דיונים שיתבססו על קריאה ביקורתית של טקסטים מסוגים שונים; עבודה בקבוצות קטנות; וחקר עצמאי של הסטודנטיות/ים, כאשר השאיפה המרכזית היא הבנייה משותפת של ידע. בסמסטר הראשון נתמקד בטקסטים תאורטיים המציגים זוויות מבט שונות להבנת חינוך לדמוקרטיה ולרב-תרבותיות. שיעורים בסמסטר זה יתבססו על הצגת טקסט ע"י הסטודנטיות/ים בקורס, ודיון משותף בטקסט זה. בסמסטר השני נתמקד ב'כאן ועכשיו' של החברה הישראלית דרך עבודת חקר של משתתפות ומשתתפי הקורס באחד ההיבטים הנוגעים לחינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה (התמקדות בתוכנית או מוסד ייחודיים; בתוכנית לימודים; בפדגוגיה; או בדרכי הערכה)

הנושאים שידונו במסגרת הקורס:

1. "[האם] היום כולם דמוקרטים"? – תפיסות שונות אודות הדמוקרטיה.
2. תפקידי החינוך בחברה דמוקרטית.
3. בין חינוך דמוקרטי לחינוך לדמוקרטיה.
4. מודלים שונים של חינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה. לצד הצגת המודלים נתבונן על הנושאים הבאים במסגרת אלטרנטיביות חינוכיות:
 - תכניות לימוד וחינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה.
 - פדגוגיה וחינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה.
 - הערכה, מבנה וארגון ביה"ס וחינוך דמוקרטי/לדמוקרטיה.
5. "מגזרים", מחלוקות, ושונות.
6. חינוך לדמוקרטיה בחברה רב-תרבותית.

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות	- 10 % \bar{X} חובה
דוחות קריאה	- 30 %
הצגת טקסט	- 10 %
עבודה סופית	- 50 %
סה"כ	- 100%
ציון סופי עובר בקורס:	70

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית.

רשימה ביבליוגרפית (חלקית):

חינוך דמוקרטי – היבטים שונים.
 מהם תפקידי החינוך בחברה דמוקרטית? מי מחליט ומי שותף?

קריאה
 גוטמן, א', (2002): **חינוך דמוקרטי**, תל-אביב, הוצאת "ספריית פועלים". פרק ראשון: מדינות וחינוך. ע"מ 61-32
 גוטמן, א', (2002): **חינוך דמוקרטי**, תל-אביב, הוצאת "ספריית פועלים". סיכום: עליונותו של חינוך פוליטי. ע"מ 303-312.
 דינאי, ג'. (תש"ך). **דמוקרטיה וחינוך**, מוסד ביאליק, י"ם. פרק 7: המושג הדמוקרטי בחינוך. ע"מ 81-67
 לם, צ. (1973). **ההגיונות הסותרים בהוראה: מבוא לדידקטיקה**. ספרית הפועלים, תל-אביב.
 Apple, M. W., & Beane, J. A. (Eds.). (2007). *Democratic schools* (2nd ed.). Alexandria, VA: ASCD. Introduction pp. 1-29.
 Counts, G. S. (1932). *Dare the school build a new social order?* New York, NY: The John Day Company.

רב-תרבותיות וחינוך רב-תרבותי.
 אלהאג', מ. (1998). חינוך לרב תרבותיות בישראל לאור תהליך השלום. בתוך, מ. מאוטנר, שגיא, א. ושמיר, ר. (עורכים). רב תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית. תל אביב: רמות, עמודים, 703-713.
 פרי, פ. (2007). חינוך בחברה רבת תרבויות: פלורליזם ונקודות מפגש בין שסעים תרבותיים. ירושלים: כרמל, (קיימת גישה לעותק אלקטרוני דרך כותר).
 פרייזר, ננסי. (2004). מחלוקה להכרה? דילמות של צדק בעידן "פוסט-סוציאליסטי". ע"מ 270-297. בתוך: פילק, ד., רם, אורי. (עורכים). **שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי**. הוצאת הקיבוץ המאוחד, ון-ליר.
 עזר, ח. (2004). רב-תרבותיות בחברה ובבית-הספר: היבטים חינוכיים ואורייניים. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
 שנהב, י., ויונה, י. (2005): רב תרבותיות מהי? תל-אביב: בבל.

Banks, J. A. & Banks C. A. M. (2003). *Handbook of research on multicultural education: Issues and Perspectives* (pp. 50-66). San Francisco: Jossey-Bass.
 Grant, C., & Sleeter, C. (2003). *Turning on learning: Five approaches for multicultural teaching plans for race, class, gender, and disability* (3rd ed.). New York, NY: J. Wiley & Sons.
 Gurin, P., Nagda, B. (Ratnesh) A., & Lopez, G. E. (2004). The Benefits of Diversity in Education for Democratic Citizenship. *Journal of Social Issues*, 60(1), 17–34.
 Ladson-Billings, G. (2003). New directions in multicultural education: Complexities, boundaries, and critical race theory. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Handbook of research on multicultural education: Issues and Perspectives* (pp. 50-66). San Francisco: Jossey-Bass.
 McLaren, P. (1994). White terror and oppositional agency: Towards a critical multiculturalism. In T. H. Goldberg (Ed.), *Multiculturalism. A critical reader* (pp. 45-74). Cambridge, MA: Blackwell.

אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

**
